

Gregorčičeva 20–25, SI-1001 Ljubljana

T: +386 1 478 1000

F: +386 1 478 1607

E: gp.gs@gov.si

<http://www.vlada.si/>

Številka: 00104-292/2019/5

Datum: 17. 10. 2019

Odgovor na poslansko vprašanje dr. Franca Trčka v zvezi z zagotavljanjem vsem dostopne univerzalne poštne dejavnosti

Prejeli smo pisno poslansko vprašanje, s katerim poslanec Državnega zbora Republike Slovenije dr. Franc Trček naslavlja na Vlado Republike Slovenije (v nadaljevanju: vlada) vprašanja v zvezi z zagotavljanjem vsem dostopne univerzalne poštne dejavnosti. Navaja, da je osnovna dejavnost Pošte Slovenije zagotavljanje vsem dostopne univerzalne poštne dejavnosti. Ob zapiranju oziroma zmanjševanju mreže poslovalnic ni več tako. Gre za protiustavno stanje, kjer se državljanke in državljane deli na tiste, ki jim je zagotovljeno nekaj, kar bi moralo biti univerzalno za vse, in tiste, ki jim ta storitev ni ustrezno omogočena. Prikrajšani so tisti, ki so bili že prevečkrat potisnjeni v periferno, razvojno prikrajšan položaj. Navaja, da je nedopustno zapiranje poštних poslovalnic na turistično propulzivnih področjih, prav tako na tistih, ki si to želijo postati.

Zato poslanec dr. Franc Trček vlado sprašuje:

Kdaj in kako bo ustrezno nadgrajena mreža poslovalnic Pošte Slovenije na način, da bo neizključujoče zagotovljena univerzalnost poštних storitev?

Vlada Republike Slovenije v nadaljevanju podaja odgovor na prejeto vprašanje:

1. Zaradi napačnega pojmovanja: “... zagotovljena univerzalnost poštних storitev” pojasnujemo:

a) **kaj**, skladno z evropsko in nacionalno zakonodajo, **šteje za univerzalno poštno storitev**, ki jo zagotavlja Republika Slovenija in izvaja Pošta Slovenije:

Kot univerzalna poštna storitev se izvajajo naslednje poštne storitve:

- sprejem, usmerjanje, prevoz in dostava poštних pošilk do mase 2 kg,
- sprejem, usmerjanje, prevoz in dostava poštних paketov do mase 10 kg,
- storitev priporočene in vrednostne poštne pošiljke in
- prenos poštних pošilk za slepe in slabovidne.

Posebej velja izpostaviti, da ostale storitve (kot n.pr. storitve plačilnega prometa ipd.), niso poštne in zlasti niso del univerzalne poštne storitve.

b) **kakovost in obseg** univerzalne poštne storitve, kot jo nalagata Zakon o poštних storitvah (Uradni list RS, št. [51/09](#), [77/10](#), [40/14](#) – ZIN-B in [81/15](#); v nadaljevanju: zakon) in Splošni akt

o kakovosti izvajanja univerzalne poštne storitve (Uradni list RS, št. [47/10](#) in [14/17](#); v nadaljevanju: splošni akt):

- najmanj pet delovnih dni tedensko najmanj en sprejem in ena dostava poštnih pošiljk dnevno na dom ali v prostore vsake fizične ali pravne osebe,
- ustrezno število in delovni čas kontaktnih točk,
- ustrezno število poštnih nabiralnikov,
- ustrezni roki prenosa poštnih pošiljk in
- ustrezni postopki reševanja reklamacij in ugovorov.

c) **način izvajanja univerzalne poštne storitve:**

Splošni akt določa, da se neposredno delo z uporabniki poštnih storitev izvaja preko t.i. kontaktne točke:

- kontaktna točka je lahko organizirana kot:
 - o (redna) pošta,
 - o pogodbeno pošta
 - o ali posebna organizacijska oblika točke za stike, ki jo določi izvajalec univerzalne storitve, na primer izpostavljena okence, pismonoška postaja ali premična pošta.
- izvajalec univerzalne poštne storitve mora zagotoviti tolikšno število in takšno razporeditev kontaktnih točk na celotnem ozemlju Republike Slovenije, da so upoštevane razumne potrebe uporabnikov poštnih storitev in da se univerzalna poštna storitev izvaja v skladu z zakonom in splošnim aktom;
- šteje se, da izvajalec univerzalne poštne storitve izpolni predpisane zahteve, če zagotovi najmanj eno kontaktno točko, organizirano kot pošta ali pogodbeno pošta, v vsaki občini na ozemlju Republike Slovenije in za 95 % prebivalcev Republike Slovenije zračna razdalja do najbližje kontaktne točke ne presega 4,5 kilometra.

Pojasnjujemo, da se kriterij nanaša na nivo celotne države in ne posamezne samoupravne lokalne skupnosti.

2. Univerzalna poštna storitev je - ne glede na aktualno izvajanje aktivnosti prilagajanja in optimizacije poštnega omrežja - v predpisani kakovosti neizključujoče zagotovljena vsem državljanom Republike Slovenije na način in v obsegu, kot to nalagata zakon in splošni akt.

Razmere na trgu poštnih storitev so se v zadnjih letih bistveno spremenile zaradi prehoda na elektronsko komunikacijo in upada količine prenosa pisemskih pošiljk, zmanjšujejo pa se tudi obiski poštnih poslovalnic. Gre za splošen trend na ravni EU, zato je eden izmed izzivov izvajalcev univerzalne poštne storitve v vseh državah EU prilaganje omrežja spremenjenim potrebam uporabnikov.

Ključni razlog za optimizacijo poštnega omrežja je naglo upadanje storitev (število in frekvenca). Substitucija klasičnih poštnih storitev z elektronskimi in sodobnimi tehnologijami, ki bistveno

spreminjajo uporabniške navade državljanov, se namreč odraža s strukturnimi spremembami na trgu poštних storitev, v okviru katerih se zmanjšuje obseg poštних in drugih storitev, ki jih občani opravijo na poštних okencih. V Republiki Sloveniji večina zasebnih uporabnikov poštno poslovalnico obišče 1–3 krat mesečno, 34 % pa redkeje kot 1-krat mesečno. Univerzalna poštna storitev v obsegu vseh storitev Pošte Slovenije danes predstavlja le še 16,3 %, predvideni trend upadanja do leta 2022 je še nadaljnjih 20 %. V takšnih okoliščinah mora Pošta Slovenije prilagajati svoje poslovanje.

Temeljni namen projekta optimizacije poštne omrežja je oblikovanje omrežja kontaktnih točk v obsegu in v organizacijski obliki, kot to izhaja iz meril splošnega akta. Aktualno prilagajanje spremenjenim potrebam uporabnikov poštних storitev v največji meri upošteva razumne potrebe uporabnikov v lokalnem okolju, obenem pa naj bi Pošti Slovenije omogočila finančno vzdržno izvajanje univerzalne storitve. Optimizacija poštne omrežja tako vključuje preoblikovanje kontaktnih točk v racionalnejše oblike (pogodbene pošte, premične pošte) kakor tudi zapiranje tistih kontaktnih točk, ki skladno s splošnim aktom niso obvezne in hkrati izpolnjujejo druge pogoje po internih pravilih Pošte Slovenije (trend upadanja storitev, ekonomski kazalci).

Vendar pa se tudi v primerih, kjer Pošta Slovenije kontaktno točko zapre, prebivalcem na teh območjih še vedno zagotavlja univerzalna poštna storitev, kot to izhaja iz navedenih predpisov. Res pa je, da se posameznikom v takšnih krajih pot do najbližje kontaktne točke podaljša, vendar skladno z merili, ki so še vedno znotraj predpisanih okvirjev.

Pri tem želimo poudariti, da je univerzalna poštna storitev v obsegu storitev in gostote poštne omrežja v Sloveniji primerjalno z EU nadpovprečno visoka. Povprečna gostota omrežja pošt v Evropi je 2,06 pošt oziroma točk dostopa na deset tisoč prebivalcev, v Sloveniji 2,43 (brez upoštevanja 114 pogodbenih točk na Petrolovih bencinskih servisih, 24 PS paketomatov in 2 samopostrežnih točk 24/7).

Tudi delež klasičnih poštних poslovalnic v Sloveniji je visok, saj je v lasti Pošte Slovenije 70 % pošt, medtem ko je 30 % t. i. pogodbenih pošt. V Nemčiji je lastnih pošt le 0,1 %, na Nizozemskem le 0,3 %; podobno imajo še Velika Britanija, in sicer 3,2 % lastnih pošt, Irska 4,3 %, Finska 9,3 % ter Danska 10,4 %.

Projekt prilagajanja in optimizacije Pošte Slovenije - ob strukturnih spremembah na trgu poštних storitev in spreminjajočih se uporabniških navadah - omogoča dolgoročno stabilnost in uspešnost poslovanja, vključno z zagotavljanjem univerzalne poštne storitve v predpisanem obsegu in kakovosti.

Obenem znotraj vlade potekajo aktivnosti za preučitev možnih sprememb regulatornega okvirja za zagotavljanje finančno vzdržnega izvajanja univerzalne poštne storitve ustrezne kakovosti v

bistveno spremenjenih razmerah na trgu poštnih storitev. Postopek priznavanja neto stroška univerzalne poštne storitve in posledično morebitnega nepravilnega bremena za Pošto Slovenije je v zaključni fazi. Ugotovljeni kvantifikaciji podatkov bodo sledile vse nadaljnje odločitve v povezavi s kakovostjo izvajanja poštnih storitev, vključno z odločitvami glede morebitne nadaljnje racionalizacije, optimizacije poštnega omrežja, cenovne politike poštnih storitev ipd.). Odbor za gospodarstvo Državnega zbora je na 5. seji 5. 9. 2019 sprejel sklep, da pričakuje, da Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije naredi izračun neto stroška univerzalne poštne storitve v roku dveh mesecev, to je do začetka novembra.